

Sooloõhtu kui külalisetendus

Reet Kudu

Kaks päeva järjest oli Estonia teatris kaks huvitavat ja täiesti erilaadset õhtut: 5. märtsil suurel laval priimabaleriini Kaie Kõrbi sooloõhtu ja päev hiljem talveaias üritus "100 aastat moderntantsu". Mingil moel moodustasid need kaks tantsusündmust minu jaoks terviku, sest ka Kaie Kõrb ei tantsinud seekord ühtegi duetti või soolot mõnest vanast akadeemilisest lavastusest, kõik oli uhkelt uus ja modernselt värske. Kirill Moltšanovi ühevaatuselise balleti "Lady Macbeth" (1982) lavastaja Vladimir Vassiljev kuulub teatavasti vene balleti legendaarsemate kujude hulka. Paraku oli Vassiljev ilmselt tantsijana tugevam kui koreograafina, nagu ka maailmastaar Maia Plisetskaja. Eriti tundus nii pärast Kaie Kõrbi sooloõhtu esimest osa, kus meie priimabaleriin tantsis koos Viesturs Jansonsiga kolme duetti koreograaf Dmitri Brjantsevilt koreograafiaga. Neist "Armastuse unelmat" võib julgesti nimetada sajandilõpu šedöövriks. Nagu sajandialguse imeks oli Mihhail Fokini modernballett.

Oleks tõeliseks unelmaks, kui eesti publik saaks lähemas tulevikus seda Chopini muusikale loodud Brjantsevi viicosalist balletti "Viirastuslik ball" ka tervikuna Estonia laval näha. Põhjendus selleks on mitu. Kõigepealt muidugi Kaie Kõrbi tants, ühtaegu väljenduslik ja filigraanselt täpne, tõesti viirastuslik ja musikaalne. Teiseks on seda balletti nimetatud viimase veerandsajandi parimaks Moskvas loodud balletiks ja 1996. a. omistati koreograafile selle eest ka Venema rahvuslik teatripreemia "Kuldne mask". Ja kolmandaks on moderntantsus viimasel ajal harva näha olnud ühtaegu koreograafiliselt novaatorlikku ja samas väga musikaalset etendust. Ses suhtes

sobiks "Viirastuslik ball" mingil määral isegi paremini kokku Isadora Duncani kunagiste revolutsiooniliste ideedega, et tants peab olema muusikaga kongeniaalne — koreograaf ja tantsijad peavad suutma väljendada heliteost läbi oma liigutuste ja kogu isiksuse. Kaie Kõrb ja Viesturs Jansons suutsid seda duettides Chopini muusikale täielikult. Need modern-tantsijad, kes seda ei suuda, nimetavad aga muusika tunnetamist tihti orjalikuks sõltuvuseks helidest ja tantsivad muusika olemusest mööda või hoopis mürahelide saatel. Ei koreograafiline inetus ega ilu loo aga iseendest tantsusõnumit. Sõnum on isikupärane, mis on koreograafiliselt ainulaadne, aga mitte lihtsalt trikitsev, vaid inimhinge salasoppidesse tungiv.

Pianistik oli Kaie Kõrbi sooloõhtul Chopini esitav Ralf Taal.

Ka Evolutsioon '98 tõi Tallinna kokku huvitavaid vene koreograafe, kes on tõestuseks vene modernkoreograafia hoogsale arengule, mis vääraks maailmamäändžeri mõne uue Djagilevi näol. Ja küllap on see suuresti ka eesti rahvuse omapära, et võõramised määndžerid suudavad tihtipeale meie oma andeid rohkem märgata kui me ise. Aga pikad ovatsioonid ja lillesülemid Kaie Kõrbi sooloõhtute järel näitasid, et meie priimabaleriinil pole ka Tallinnas austajatest puudus.

Kahtlemata suutis priimabaleriin tõestada oma näitlejameisterlikkust Kirill Moltšanovi muusikale loodud lühiballetis "Lady Macbeth" (Shakespeare'i ainetel), kus küll Moltšanovi muusika ja Vassiljevi koreograafia ei pakkunud sellist omapära nagu esimese osa suhteliselt lühikesed, aga koreograafiliselt rabavad duetid. Aga võibolla osa publikust ei soovigi rabatud saada? Püüab Shakespeare'i ümberjutustamisest suhteliselt tavapäraste võtetega. Kõik on kusagil ja kunagi juba nähtud, isegi kolm meesnõida varvastel ei suuda

lisada loodetud üllatuslikkust, vaid nende lonkav kõnd on nii tavapäraselt balleti-muinasjutulik, et hakkab kurb. Aga paraku mitte veretöö pärast. Tekivad hoopis ketserlikud mõtted, et miks küll noor ja vaimukas koreograaf Dmitri Hartšenko pole suutnud olla oma koduteatri priimabaleriinile meelega järgi ja peab sõitma lavastama aina Vanemuise. Ja miks küll Ülo Vilimaa ja Kaie Kõrbi plaanitud koostööst tänavu midagi välja ei tulnud?

Dmitri Brjantsevi balletipärli järel oleks nii väga tahtnud näha ka üht eesti koreograafi pakkivitükikest, kasvõi kolmanda osana! Solisti tahe on aga sooloõhtu seaduseks. Kaie Kõrb väitis ju Sõnumilehes oma sooloõhtu ettevalmistamise kohta, "et teha oli vaja, aga kuidas — see teisi ei huvitanud". (5.03.1998) Ehk on aga priimabaleriin vaadanud ise üle ja mööda neist tuli hingelistest toetajatest, kes tal Eestis võiksid olla — meie oma koreograafidest? Praegune sooloõhtu oli ju kui Moskva koreograafide külalisetendus Kaie Kõrbiga (ja ka Moskva tantsija Ivan Kornejeviga) peaosas.

Kui aga Dmitri Brjantsevi "Viirastuslik ball" tõesti kord Estonia lavale jõuaks, siis oleks eesti koreograafidel välismaalastelt

mõndagi õppida. Suur tänu Kaie Kõrbile, et ta Brjantsevi koreograafilised miniatuurid Eestisse tõi.